

VELKOMMEN TIL SPORET VED DYBDAL

Sporet ved Dybdal fører dig på en smuk vandring ved Tjele Langsø. Søen, der med sine knap 10 km er Danmarks længste sø, er naturskønt beliggende mellem Hobro og Viborg. Søen er omkranset af et smukt kuperet landskab, fortrinsvis bestående af marker, men også af mindre skove og enge. Sporet starter ved landevejen, og byder på en tur, hvor naturrigdommen sikrer, at der er meget både at se og høre. Turen er ca. 3,5 km. God tur.

1 "DYWDÅL"

Fra landevejen følger sporet slugten, der i folkemunde kaldes "Dywdål", ned til Tjele Langsø. Slugten blev dannet af smeltevandet under den sidste istid.

2 TJELE LANGSØ

Søen blev til, da landskabet blev formet i slutningen af sidste istid for ca. 10-15.000 år siden. Søen er dannet i en langstrakt tunneldal, der har sit udspring øst for Glenstrup Sø og fortsætter til Hald Søområdet. I tunneldalen efterlod isen store klumper af dødis, der først smeltede længe efter, at isen havde trukket sig tilbage, og skabte dybe huller i terrænet. Hullerne ses i dag som fire "dyb" i søen. I dag bruges søen fortrinsvis til rekreative formål. Man kan sejle i kano eller robåd op ad søen, og der er gode bademuligheder ved Sjørring og Bigum. Men det fortælles, at folk fra Lindum helt tilbage til starten af 1900-tallet badede lige til venstre for broen ved "Dywdål".

3 TAG ET HVIL

Ved søbredden kan du tage et hvil ved de opsatte borde/bænke. Bålpladsen og brænde må gerne benyttes, men man skal ALTID sørge for at slukke 100% efter sig.

4 KILDEVÆLD

Væld (kilder) forekommer flere steder langs bredden af Tjele Langsø. Disse er dog ofte groet til med primært elletræer, men hvor græsning forekommer, er de lysåbne. Netop her står du ved et af de synlige væld. Blandt disse forekommer et artsrigt, næsten træfrit paludellavæld. Ved paludellavæld forstås sivende grundvand, der er ensvarmt året rundt. Denne form for kildevæld findes i dag kun i Jylland.

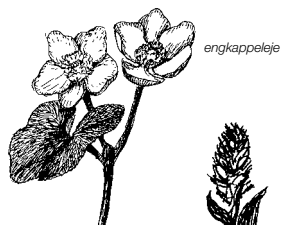
5 BLOMSTERENGENE

Blomsterengene langs søbredden er artsrige, hvis de afgræsses moderat. Der er blomster hele året rundt, således engkabellejen som trænger sig vej igennem de visne siv og i foråret gennem et tæppe af anemoner. Der er store klynger af engnellikerod, og hvor betingelserne er til stede, findes også maj-gøgeurt og plettet gøgeurt.

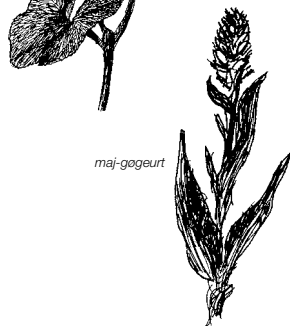
Der forekommer også kolonier af den gule abeblostm.

Den ubeboede søbred giver plads til et rigt fugleliv. Den sky hejre og den hurtige smukke isfugl samt den stolte fiskeørn, er oplevelser du kan få med dig på en stille tur langs søen.

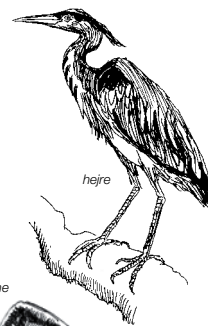
De lavvandede partier ved søen giver gode fødesøgningsmuligheder for knopsvaner og trækende sangsvaner.

engkabelleje

maj-gøgeurt

hejre

sangsvane

Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule trekkanter på pæle

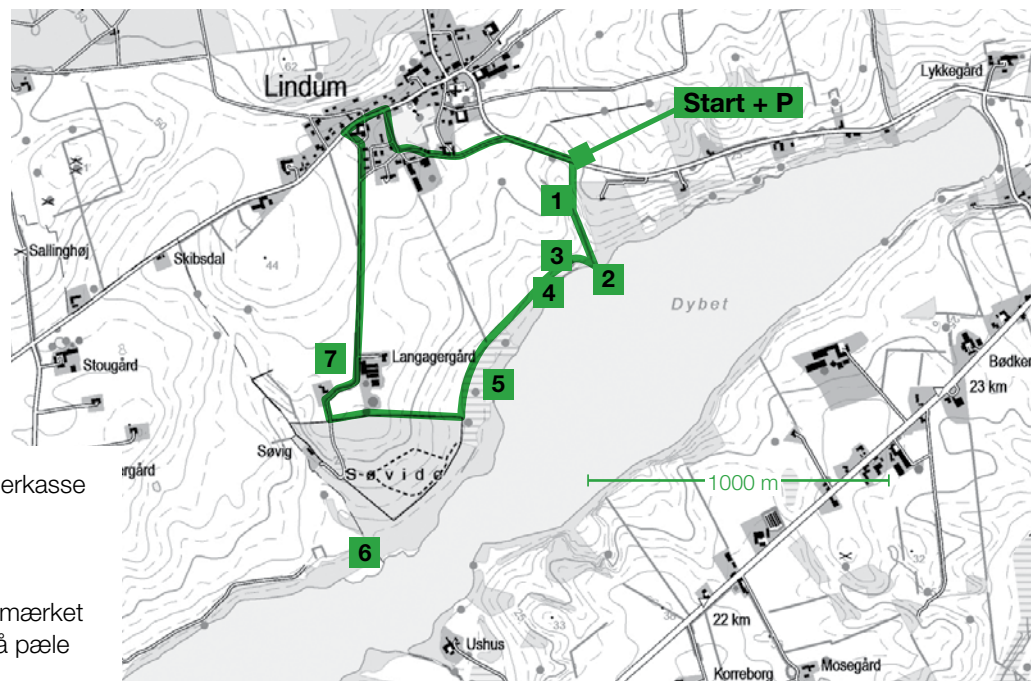
6 FISKERI OG FÆRGEOVERFART

Fiskeriet formodes at have spillet en vigtig rolle som livsgrundlag for beboerne i området for mange generationer siden. I nyere tid blev det efterhånden sådan, at det var lodsejerne omkring søen, der måtte fiske – til eget forbrug. I en årrække i 1900-tallet blev der drevet erhvervsfiskeri i søen, men dette ophørte omkring 1980.

Tidligere var der også færgeoverfart over søen. Den fæsteaftale, der tidligere var mellem Ushus og Tjele Gods, pålagde fæsteren på Ushus at forestå færgeoverfarten mellem Ushus på søens sydside og Søvide på nordsiden. Færgeoverfarten var vigtig i fæstetiden i forbindelse med hoveri på Tjele. Færgefarten fortsatte langt op i 1900-tallet.

7 HOVSTIEN

Stykket mellem Søvide og Lindum - i dag kaldet Hovstien - viser tilbage til den vej, som bønder fra Lindum i fæstetiden brugte, når de skulle på hoveriarbejde. Tidligere tog det lang tid at komme rundt om søen på land, så vandvejen var den hurtigste befordringsvej.

PLANTER, FUGLE OG DYR

EU Habitat

Søen er mange steder omkranset af rørskov, som er en ideel yngleplads for mange fugle. Derfor er Tjele Langsø udpeget som EU-fuglebeskyttelsesområde.

Tjele Langsø er også udpeget som habitatområde for odderen. I Skals Å tunneldalsystemet lever en af Danmarks største bestande af oddere. Denne blev fredet i 1967. Odderens tilstedeværelse indikerer samtidig tilstedeværelse af fisk, padder og vandinsekter.

Gul Stenbræk

Tidligere kunne man finde den nationalt fredede urt Gul Stenbræk langs ruten, men den har sandsynligvis været sårbar over for tilgroningen i området. Tjele Langsø har tidligere været en vigtig lokalitet for den lille plante, som lyser smukt gult i august. Planten lever ved vældmoser og har overlevet siden sidste istid, fordi vældene aldrig fryser til, men holder en konstant temperatur året rundt. Gennem årene har træerne skygget planten væk, og det er nu 10 år siden, at den sidst blev set på denne strækning. Hvem ved, måske vender den tilbage igen!

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

—	Levende hegn	—	Jorddige
—	Jernbane	Sti
—	Vej	==	Markvej
—	Rute		

4 Henvisning til forklaring

Sporet ved Dybdal ligger ca. 14 kilometer SV for Hobro, med start på Lindum Søvej SØ for Lindum. Afstand fra Viborg 23 km – fra Hobro 15 km og fra Randers 28 km. Den grønne firkant svarer til rutekortet på indersiden. GPS-koordinater til startpunktet: 56.55924, 9.69053.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejerens private ejendom. Han har åbnet for færdsel til fods. Sporet er en trampesti, derfor kan årstiden, planternes vækst og landmandens markarbejde påvirke passagen.

- Hunde skal føres i snor
- Tag altid affald med derfra
- Ridning forbudt
- Toiletfaciliteter og hjertestarter ved kirken

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsfor. · Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd · Naturstyrelsen
Støttet af Nordea-fonden og Miljøministeriet.

Tekst: Redigeret af initiativtagerne til Sporet ved Dybdal
Tegninger: Michael Pedersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrug & Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V
E-mail: spor@lf.dk

WWW.SPOR.DK

Sporet ved Dybdal

